تجارت
پنجشنبه ۷ تیر ۱۴۰۳ • ۲۰ ذی الحجه ۱۴۴۵ • شماره ۳۰۱۸
Thu • 27 June . 2024 • 8 page

گام‌های سیاست خارجی دولت «رئیسی» بررسی شد

بازگشت اقتدار به دیپلماسی ایرانی

سید ابراهیم رئیسی در حدود ۲ سال و نیم گذشته سیاست خارجی‌اش بر دوستی با همسایگان و قدرت‌های منطقه‌ای متمرکز بود و در این مسیر موفقیت‌های چشمگیری به دست آورد که در فضای ملتهب روابط ایران با کشورهای غربی دریچه‌ای مهم برای تعادل در روابط خارجی بود.

به گزارش ایسنا، آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی که روز یکشنبه ۳۰ اردیبهشت برای افتتاح سد مرزی «قیز قلعه‌سی» به آذربایجان شرقی سفر کرده بود، به علت سانحه‌ای که برای بالگرد حامل وی و همراهانش رخ داد، به شهادت رسید.

حسین امیرعبداللهیان رئیس دستگاه دیپلماسی کشور نیز در میان همراهان و شهدای این حادثه بود.

آیت‌الله آل هاشم امام جمعه تبریز، مالک رحمتی استاندار آذربایجان شرقی و چند تن دیگر از همراهان از جمله سرنشینان بالگرد حامل رئیس‌جمهور بودند.

دولت‌های مختلف پس از انقلاب اسلامی، هر کدام بر اساس مشی خود در عین حفظ اصول ثابت در سیاست خارجی، به کنش‌گری در حوزه سیاست خارجی در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی پرداختند.

روی کار آمدن دولت سیزدهم نیز حامل برخی عناصر جدید یا دست‌کم روایت‌های جدید از اصول مزبور بود. به گفته کارشناسان، سیاست خارجی دولت سیزدهم مبتنی بر گفتمان "انقلابی‌گرایی عملگرا" یا "چندجانبه‌گرایی عدالت‌محور" در نظر گرفته شد که عناصر اصلی آن را خنثی‌سازی و لغو تحریم، متوازن‌سازی روابط خارجی اقتصادی و سیاسی با اتکا به استراتژی نگاه به شرق و تعامل همسایگی بود. در عین حال مهم‌ترین خط سیاست خارجی دولت سیزدهم بر استراتژی "مقاومت" در منطقه متمرکز شد.

انتخاب حسین امیرعبداللهیان به عنوان وزیر امور خارجه دولت سیزدهم با سال‌ها تجربه و فعالیت در حوزه منطقه و کشورهای حوزه خلیج فارس گویای این موضوع بود که ایران در سطح استراتژی، تاکتیک و راهوری سیاست تعیین شده جدی است.

در دولت سید ابراهیم رئیسی، ایران به عضویت کامل سازمان همکاری شانگهای درآمد. ایران در سال ۲۰۰۵ به عنوان عضو ناظر به سازمان همکاری شانگهای پیوست و یک سال بعد برای عضویت کامل در این سازمان درخواست داد. این درخواست بحث‌های زیادی را در برداشت و سال‌ها با تاخیر مواجه شد اما سرانجام در بیست و یکمین اجلاسیه سران در سال ۲۰۲۱، با عضویت کامل ایران موافقت شد.

سید ابراهیم رئیسی برای اولین بار در مقام نماینده نهمین عضو اصلی سازمان همکاری شانگهای، در بیست و سومین نشست سران این سازمان مهم منطقه‌ای گفت، بزرگترین ظرفیت کشورهای عضو برای وحدت و صلح‌سازی را ظرفیت تمدنی این کشورهاست. اینک که این قاره کهن دوباره سربرآورده باید با تکیه بر اخلاق، معنویت، عدالت، عقلانیت و احترام به کرامت انسانی، بار دیگر تمدن‌ساز شود. سازمان همکاری‌های شانگهای که نماد این «خانواده بزرگ تمدنی» است اکنون در جایگاهی ایستاده که می‌تواند، افق‌های جدیدی از همگرایی منطقه‌ای و همکاری‌های امنیت‌ساز را بنا نهد.

▪ عضویت رسمی ایران در شانگهای

ایران هم‌چنین در این مدت، به عضویت بریکس درآمد. عضویت ایران در بریکس گروه کشورهای (برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی) رسما از اول ژانویه ۲۰۲۴ آغاز شد. ناصر کنعانی سخنگوی وزارت امور خارجه ایران در این باره گفت که، این گروه با افزوده شدن اعضای جدید وزن و اهمیت جدیدی در معادلات بین‌المللی به دست آورده و این سازوکار چندجانبه نیز فرصت‌های بیشتری در حوزه مناسبات چندجانبه بین‌المللی در اختیار ایران قرار می‌دهد.

▪ عضویت ایران در بریکس

هم‌چنین ایران موفق شد روابط دیپلماتیک خود را با تعدادی از همسایگان عرب و کشورهای آفریقایی از جمله عربستان سعودی، کویت، مصر، لیبی، سودان، جیبوتی، مالدیو از سر بگیرد که در سطح منطقه و بین‌الملل خبرساز شد.

در ۱۹ اسفند ماه سال ۱۴۰۱ در پی دیدار شمخانی دبیر وقت شورای عالی امنیت ملی کشورمان و همتای سعودی خود در چین و گفت‌وگوهای فشرده، روابط دیپلماتیک ایران و عربستان سعودی از سر گرفته شد. ۶ ماه بعد از آن، حسین امیر عبداللهیان، وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران در جده با محمد بن سلمان ولیعهد و نخست‌وزیر عربستان سعودی دیدار کرد. این دیدار بالاترین درجه از ارتقای روابط بعد از ۷ سال قطع رابطه دو کشور بود. ایران و عربستان سعودی به عنوان دو بازیگر اصلی و موثر منطقه‌ای، نقش اثرگذاری در مناسبات و تحولات ژئوپلیتیکی منطقه خلیج فارس دارند. در یک دهه گذشته و به واسطه بسیاری از تحولات سیاسی روابط این دو بازیگر با چالش‌های جدی رو به رو شد و تنش‌های بین آنها نقش مخربی در منطقه داشت. با عملیاتی شدن این تعامل و روابط، منطقه ژئوپلیتیکی خلیج فارس و شرایط آینده منطقه به لحاظ بسترهای اقتصادی، امنیتی و نظامی بهبود یافتند.

▪ دیدار امیرعبداللهیان و وزیر خارجه عربستان در چین

با وجود اینکه دولت سیزدهم گام‌هایی را به سمت احیای برجام برداشت، اما اختلافات میان ایران و کشورهای عضو برجام و نیز با آمریکا بر سر جزئیات، فرصت بازگشت کامل به این توافق را تا کنون ایجاد نکرده است اما دولت و دستگاه سیاست خارجی در راستای خنثی‌سازی و لغو تحریم‌ها که همواره بر آن تاکید داشته است، مذاکرات و اقداماتی را به انجام رساند. یکی از این اقدامات که با همراهی کامل وزارت خارجه ایران انجام شد، تولید و فروش نفت خام ایران در بالاترین میزان خود بعد از سال ۱۳۹۷ بود. هم‌اکنون تولید نفت ایران ۳.۴ میلیون بشکه در روز است.

با توجه به حمایت‌های کامل و هم‌جانبه ایران از جبهه مقاومت در مناطق و کشورهای منطقه، بی‌سابقه ترین عملیات گسترده جبهه مقاومت فلسطین (حماس) علیه رژیم اسرائیل انجام شد.

در پی عملیات طوفان الاقصی در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ نیروهای حماس برای مقابله با ادامه اشغالگری رژیم صهیونیستی، مناطقی از سرزمین‌های اشغالی را با راکت هدف قرار دادند و پس از آن به صورت زمینی وارد سرزمین‌های اشغالی شدند. گفته شد در پی این عملیات، بیش از ۱۴۰۰ اسرائیلی کشته و ۳۰۰۰ نفر از آنان زخمی شدند. این عملیات شکستی بی‌سابقه برای رژیم صهیونیستی ارزیابی شد. پس از این عملیات، نیروهای ارتش اسرائیل با حمایت کامل آمریکا و کشورهای اروپایی به نوار غزه حمله کردند. در این حملات تاکنون بیش از ۳۵ هزار کشته و بیش از ۷۰ هزار نفر زخمی شده‌اند که بیشتر کشته‌ها زن و کودک بوده‌اند. کشتار غیرنظامیان و بمباران مناطق مسکونی توسط اسرائیل واکنش‌هایی را در مناطق مختلف جهان در پی داشته است و حتی مجامع بین‌المللی علیه آن مواضع محکمی اتخاذ کردند اما اسرائیل هم‌چنان به اقدامات و کشتار خود در این منطقه و گسترش آن به رفح ادامه می‌دهد.

▪ دیدار امیرعبداللهیان و اسماعیل هنیه

حسین امیرعبداللهیان در هفت ماه گذشته یکی از پرکارترین وزیران خارجه منطقه و دنیا بود که برای توقف جنگ در غزه و اجرای آتش‌بس به رایزنی و گفت‌وگو با همتایان خود پرداخت. وی دوران سختی را در این مدت داشت به ویژه در رابطه با حمله رژیم اسرائیل به کنسولگری ایران در دمشق و عملیات وعده صادق.

تحکیم روابط با چین و روسیه از دیگر اقدامات دولت سید ابراهیم رئیسی بود. دولت سیزدهم تعاملاتش با این دو کشور را در سطح سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی نسبت به دولت‌های قبل از خود بسیار بیشتر گسترش داد. مبادلات تجاری بین مسکو و تهران به ۴ میلیارد دلار رسیده است. هم‌چنین مبادلات تجاری ایران با چین به حدود ۳ میلیارد دلار رسیده است.

کارشناس سیاست خارجی تشریح کرد:

۶ ویژگی سیاست خارجی دولت شهید آیت‌الله رئیسی

اگر چه چهارچوب‌های سیاست خارجی کشورهای عمیق از جمله جمهوری اسلامی ایران با آمد و شد دولت‌ها، دچار بسامدهای شدید و تغییرات بنیادین نمی‌شوند اما ناگفته پیداست که دولت‌ها با طراحی راهبردها و راه‌کنش‌های خاص خود و انتخاب افرادی که بتوانند به بهترین نحو سیاست‌های خرد و کلان را به پیش ببرد نقش موثری در وزن دهی به اصول سیاست خارجی ایفا می‌کنند.

به این معنی که دولت‌های مختلف، می‌توانند اصول سیاست خارجی را اولویت بندی کرده و به آن‌ها وزن دهند. به عنوان مثال در یکی از دولت‌های گذشته، موضوعات فرعی مانند مذاکره برای یک توافق، نه تنها تقریباً تمام سیاست خارجی را به خود معطوف کرده بود بلکه کشور را در حالت تعلیق و چشم انتظاری قرار داده بود. هم‌چنین با سیاست‌های نامتوازنی مواجه بودیم که مسائل کلانی مانند سیاست همسایگی، اقتصاد، ارتباط با کشورهای غیر غربی و حتی عملکرد در مواجهه با محور مقاومت را تحت تاثیر قرار داده بود. سیاست خارجی دولت سیزدهم با راهبرد «سیاست متوازن هوشمند» یکی از درخشان‌ترین دوره‌های پس از انقلاب بوده است. دولت شهید رئیسی در حوزه سیاست خارجی توانسته بود نقاط قوت دولت‌های دوازده گانه قبل از خود را احصا و اجرا کرده و نقاط ضعف آن‌ها را بازبینی، بازسازی و اصلاح کند.

سیاست خارجی دولت شهید رئیسی حداقل شش نقطه قوت مهم داشت که با استعانت از آن‌ها توانسته بود در فرصت کوتاه سه ساله، دست آوردهای زیادی را به دست آورد.

▪ ۱. انتخاب وزیری در تراز انقلاب اسلامی

سابقه انقلابی، جهادی و جانبازی، جهان بینی عمیق، تجربه بالا، نگاه جامع و دقیق به تحولات و ویژگی‌های متعالی شخصیتی شهید امیرعبداللهیان برای نمایندگان مجلس وقت (یازدهم) جای هیچ گونه تردیدی باقی نگذاشته بود که وی را به عنوان مقبول‌ترین وزیر خارجه پس از انقلاب اسلامی با ۲۷۰ رای موافق، ۱۰ رای ممتنع و تنها ۶ رای مخالف مورد تایید قرار دهند.

با انتخاب دکتر امیرعبداللهیان به عنوان وزیر امور خارجه، دو مقوله میدان و دیپلماسی که در برهه‌ای فاصله زیادی از یکدیگر گرفته بودند، به بالاترین سطح هم افزائی رسیدند. ویژگی‌های شخصیتی امیرعبداللهیان مانند مشورت پذیری، ذکاوت، سعه صدر و خویشتن داری، بیان سنجیده، تواضع و روحیه همکاری جویانه با سایر نهادهای موثر در طراحی سیاست خارجی موجب شد که گره‌هائی که در بُعد داخلی مسیر سیاست خارجی ایجاد شده بود، باز شوند.

▪ ۲. نگاه چند بُعدی به سیاست خارجی

از ویژگی‌های بارز سیاست خارجی در دوره شهید آیت الله رئیسی تغییر حرکت تک ساحتی در عرصه خارجی بود. تجربه تلخ تلاش برای ارتباط با چند قدرت غربی و ثمره تقریبا هیچ آن و همچنین رکود در سایر بخش‌های خارجی موجب شد دکتر امیرعبداللهیان در اولین گام به واکاوی سیاست‌های تکراری گذشته و لزوم طراحی جدید بپردازد. توجه به آفریقا، شرق آسیا، همسایگان و آمریکای جنوبی از دل این تعریف بیرون آمد. عضویت ایران در پیمان شانگهای، بریکس، سازمان APAC، موافقتنامه تجارت آزاد ایران با کشورهای عضو اوراسیا و موارد مشابه در مدت کوتاه ریاست جمهوری شهید رئیسی ثمره این نوع نگاه بود.

▪ ۳. توجه به اقتصاد در سیاست خارجی

اقتصاد مهم‌ترین بخش مغفول مانده سیاست خارجی کشورمان پس از انقلاب اسلامی بوده است. در برهه‌هایی به کلی به محاق رفته بود، در برهه‌ای به صورت معکوس عملیاتی شد. به این معنی که سیاست خارجی اهتمام خود را بر روی تسهیل واردات کالا حتی کالاهای غیرضروری معطوف داشته بود. در برهه‌ای نیز اقتصاد خارجی صرفاً در ارتباط با چند کشور به خصوص غرب طراحی و اجرا شد، مساله‌ای که چنان سطحی پیش رفت که موجب انتقاد شهید حاج قاسم سلیمانی شد.

البته در دولت نهم و دهم گام‌های موفقیت آمیزی برای تنوع بخشی به سیاست خارجی در بُعد اقتصادی انجام گرفت اما با حاشیه سازی‌های غیر ضروری که دولت وقت به آن دامن می‌زد، این سیاست نتوانست به درستی ادامه یابد.

در دولت شهید آیت‌الله رئیسی اقتصاد به یکی از محورهای اصلی سیاست خارجی تبدیل شد، انتخاب مهدی صفری به عنوان معاون اقتصادی وزارت امور خارجه که حتی در برهه‌ای به عنوان کاندیدای احتمالی وزارت در حال احیای بازرگانی مطرح شده بود، نشانه‌ای از این اهتمام و تمرکز بود. در یک مثال روشن، در دوره آیت الله رئیسی مراودات و قراردادهای ایران با آفریقا چهار برابر شد و رئیس جمهور عازم کشورهایی شد که بعضاً بیست سال روئسای جمهور کشورمان به آنجا سفر نکرده بودند.

▪ ۴. استفاده از ظرفیت‌های داخلی برای تقویت سیاست خارجی

در دولت شهید آیت‌الله رئیسی سیاست خارجی و داخلی از دو جهت در هم تنیده و در خدمت یکدیگر قرار گرفت. از یک طرف رقابت‌های منفی بین نهادهای موثر در طراحی و اجرای سیاست خارجی که در برخی دولت‌های گذشته شاهد آن بودیم از بین رفت و هم صدائی حکیمانه‌ای بین دستگاه‌ها ایجاد شد. در این دوره شاهد بیشترین هماهنگی بین وزارتخانه‌ها و ارگان‌های سیاسی، اقتصادی، امنیتی، فرهنگی، بهداشتی و عمرانی مرتبط با سیاست خارجی بودیم. از سوی دیگر ظرفیت‌های فکری، صنعتی، دفاعی و اجتماعی داخلی در پیوند با سیاست خارجی در خدمت منافع ملی قرار گرفت. به این معنی که به عنوان مثال در برهه‌ای قابلیت تکنولوژیک ایران در تولید واکسن موجب شد سد سیاست‌های غیر دوستانه‌ای که برخی از کشورها در ارائه واکسن در پیش گرفته بودند شکسته شود.

سیاست نگاه به ظرفیت‌های داخلی و اتکا بر دستاوردهای دانش بنیان در صنعت نفت و گاز از دیگر مثال‌های موفق دولت آیت الله رئیسی است که در خدمت سیاست خارجی در آمد. همچنین توان و اقتدار دفاعی کشورمان در برهه‌ای با عمل دیپلماتیک پیوند خورد و توانست مساله‌ای را که می‌توانست در مرزهای شمالی به بحران تبدیل شود، خنثی کند. حتی برخی از تحلیلگران انجام موفقیت آمیز و به موقع عملیات وعده صادق را حاصل همراهی کامل دولت شهید رئیسی عنوان داشته‌اند، عدم همراهی و موافقت دولت در آن روزهای حساس می‌توانست سطح و موفقیت عملیات را با نوسان مواجه کند.

▪ ۵. سیاست همسایگی

حسن همجواری و بازسازی عملی روابط با همسایگان پانزده گانه کشورمان یکی از مهمترین سیاست‌های دولت آیت الله رییسی در عرصه خارجی بود. برقراری ارتباط با عربستان سعودی، تبادل سفیر با امارات، بهبود روابط با کویت، مدیریت موفقیت آمیز اختلافات با دولت افغانستان، جمهوری آذربایجان و اقلیم کردستان عراق، افزایش سطح مراودات چند لایه با ترکیه و روسیه، حل و فصل مساله گازی با ترکمنستان و خط لوله صلح با پاکستان و چندین مورد دیگر در ارتباط با همسایگان، حاصل رویکرد جدید دولت آیت الله رئیسی به سیاست خارجی بود که شهید حسین امیرعبداللهیان با تخصص و تجربه منطقه‌ای خود به خوبی از پس آن بر آمد.

▪ ۶. گفتمان عزتمندانه

مهم‌ترین عنصر سیاست خارجی که سایر سیاست‌ها، طرح‌ها، رویکردها و دست آوردها منشعب از آن است مساله ظهور و تقویت گفتمان عزتمندانه‌ای است که دولت سیزدهم بر اساس سه اصل عزت، حکمت و مصلحت اتخاذ کرده بود.

هنگامی که شهید امیرعبداللهیان در هشتم شهریور ۱۴۰۰، یعنی پنج روز پس از انتخابش به عنوان وزیر امور خارجه، به اجلاس بغداد رفت و در هنگام عکس یادگاری پایان مراسم، جای خود را که پشت رییس جمهور فرانسه در نظر گرفته بود تغییر داد و به صف اول آمد، برخی آن را اقدامی لحظه‌ای و استثنائی دانستند اما رفتار مقتدرانه شهید امیرعبداللهیان و ادبیات غرور انگیز مقامات کشورمان در حوزه خارجی ثابت کرد که عزم دولت آیت الله رییسی در تغییر «دیپلماسی التماس» به «گفتمان اقتدار» به طور جدی در دستور کار قرار گرفته است.

گفتمان عزت و اقتدار برندی بود که دولت شهید آیت الله رییسی و وزیر شهیدش دکتر امیرعبداللهیان با جهد و تلاش شبانه روزی در حال تقویت و تثبیت آن به عنوان یکی از بندهای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بودند.

گفتمان و برندی که می‌تواند ایران اسلامی را به عنوان الگوی کشوری مقتدر، قابل اعتماد، مستقل و صاحب سبک در توسعه معرفی کند و نه تنها منافع کشورمان بلکه منافع منطقه را تامین کند.

نرخ رشد اقتصادی کشور به ۷/۵ درصد رسید

رکورد رشد اقتصادی در دولت مردمی

متوسط رشد اقتصادی سالانه کشور در ۳ سال اخیر در دولت سیزدهم ۵,۲۳ درصد بوده است. بر اساس گزارش مرکز آمار، رشد اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۲ به ۵,۷ درصد رسید که بالاترین رقم رشد اقتصادی از سال ۱۳۹۶ تاکنون محسوب می‌شود.

در ادامه روند سه سال اخیر، نرخ رشد اقتصادی کشور در سال گذشته نیز رکورد تازه‌ای را به ثبت رساند. بر اساس گزارش مرکز آمار، رشد اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۲ به ۵,۷ درصد رسید که بالاترین رقم رشد اقتصادی از سال ۱۳۹۶ تاکنون محسوب می‌شود.

براساس محاسبات آخرین محاسبات حساب‌های ملی، رشد محصول ناخالص داخلی (GDP) در سال ۱۴۰۲ به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰، معادل ۵.۷ درصد محصول ناخالص داخلی و ۳.۴ درصد محصول ناخالص داخلی بدون نفت بوده است. رشته فعالیت‌های گروه صنایع و معادن ۶.۹ درصد، گروه خدمات ۵.۷ درصد و گروه کشاورزی منفی ۲.۲ درصد نسبت به سال ۱۴۰۱ رشد داشتند.

نتایج محاسبات مرکز آمار ایران حاکی از آن است که رشته فعالیت‌های گروه کشاورزی منفی ۲,۲ درصد شامل زیربخش‌های زراعت و باغداری، دامداری، جنگل داری و ماهیگیری، گروه صنایع و معادن ۶,۹ درصد شامل: استخراج نفت خام و گاز طبیعی ۲۰,۳، سایر معادن ۱,۵، صنعت ۲,۱، انرژی منفی ۶,۱ و ساختمان ۳,۴ درصد و فعالیت‌های گروه خدمات ۵,۷ درصد شامل زیربخش‌های عمده و خرده‌فروشی، فعالیت‌های خدماتی مربوط به تأمین جا و غذا، حمل و نقل، انبارداری، پست، اطلاعات و ارتباطات، فعالیت‌های مالی و بیمه، مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار و دامپزشکی، اداره امور عمومی و خدمات شهری، آموزش، فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی و سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی نسبت به سال ۱۴۰۱ رشد داشته است. در روش هزینه یا مخارج، GDP از مجموع اجزای تقاضای نهایی به دست می‌آید. اجزای تقاضای نهایی به پنج سرفصل مصرف نهایی خصوصی، مصرف نهایی دولت، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، خالص صادرات و تغییر در موجودی انبار و اشتباهات آماری تفکیک می‌شود. بررسی روند رشد اجزای تقاضای نهایی در سال ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد هزینه مصرف نهایی خصوصی معادل ۵,۲ درصد، هزینه مصرف نهایی دولت رشدی معادل ۱۶,۷ درصد، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ۴,۸ درصد، صادرات کالا و خدمات ۱۳,۰ درصد و واردات کالا و خدمات نیز معادل ۹,۵ درصد افزایش داشته است.

رشد محصول ناخالص داخلی در سه ماهه چهارم سال جاری به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰، ۲.۹ درصد محصول ناخالص داخلی و ۰.۹ درصد محصول ناخالص داخلی بدون نفت می‌باشد که رشته فعالیت‌های گروه صنایع و معادن ۴.۹ درصد، گروه خدمات ۱.۵ درصد و گروه کشاورزی ۰.۶ درصد نسبت به سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ رشد داشته است.

در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل هزینه مصرف نهایی خصوصی معادل ۲.۷ درصد، هزینه مصرف نهایی دولت رشدی معادل ۱۶.۷ درصد، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ۴.۹ درصد، صادرات کالا و خدمات منفی ۵.۵ درصد و واردات کالا و خدمات ۹.۱ درصد رشد داشته است.

▪ رشد اقتصادی در دولت سیزدهم ۲٫۴ برابر دولت قبل

متوسط رشد اقتصادی سالانه کشور در ۳ سال اخیر در دولت سیزدهم ۵,۲۳ درصد بوده است. این در حالی است که متوسط رشد اقتصادی سالانه کشور در ۸ سال دولت‌های یازدهم و دوازدهم ۲,۲ درصد بود. بر این اساس شاخص رشد اقتصادی کشور در دولت سیزدهم نسبت به دولت گذشته نزدیک به ۲,۴ برابر شده است.

متوسط رشد اقتصادی فصلی کشور در دولت سیزدهم (از پاییز ۱۴۰۰ تا زمستان ۱۴۰۲) حدود ۴,۹ درصد بوده است. این در حالی است که متوسط رشد اقتصادی فصلی کشور در دولت حسن روحانی (از پاییز ۱۳۹۲ تا تابستان ۱۴۰۰) حدود ۲,۵ درصد بود. نکته مهم آن که متوسط رشد اقتصادی فصلی در دولت دوازدهم زیر صفر (منفی یک دهم درصد) بود. به عبارتی دولت سیزدهم پس از یک دوره چهارساله رشد اقتصادی زیر صفر، اقتصاد کشور را به رشد مثبت بالای ۵ درصد رساند.

▪ بهبود در اغلب بخش‌ها

بررسی آمارهای منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران حاکی از بهبود رشد در اغلب بخش‌های اقتصادی کشور نسبت به سال ۱۴۰۱ است. در حالی که نرخ رشد اقتصادی در سال ۱۴۰۱ برابر با ۵,۱ درصد بوده این نرخ در سال گذشته به ۵,۷ درصد رسیده است. البته در بخش رشد بدون نفت شاهد کاهش این نرخ هستیم به طوری که در سال ۱۴۰۱ این نرخ ۴,۸ درصد و در سال گذشته ۳,۴ درصد بوده است. طبق این گزارش هرچند گروه کشاورزی در سال گذشته همچنان با نرخ رشد منفی مواجه است، اما مقایسه آن با سال ۱۴۰۱ نشان دهنده بهبود شرایط است. در سال ۱۴۰۱ رشد کشاورزی منفی ۳,۳ درصد بوده که در سال گذشته به منفی ۲,۲ درصد رسیده است. در گروه صنایع و معادن نیز رشد ۶,۶ درصدی سال ۱۴۰۱ در سال گذشته به ۶,۹ درصد بهبود پیدا کرده است. در این سال بالاترین نرخ رشد و بهبود به بخش استخراج نفت و گاز مربوط می‌شود که به دلیل دیپلماسی فعال دولت سیزدهم زمینه افزایش تولید و صادرات نفت را فراهم کرد به طوری که صادرات نفت به پیش از شرایط برجام بازگشت. بر همین اساس رشد ۶,۶ درصدی این بخش در سال ۱۴۰۱ به ۲۰,۳ درصد در سال گذشته جهش کرده است. یکی دیگر از بخش‌های مهم و اثرگذار در تولید ناخالص داخلی بخش ساختمان است که در سال گذشته بهبود قابل توجهی یافته است. نرخ رشد ساختمان در سال ۱۴۰۱ منفی ۲,۳ درصد بوده است که این نرخ در سال گذشته به ۳,۴ درصد افزایش یافته است. همچنین گروه خدمات که بیش از نیمی از تولید ناخالص داخلی کشور را در اختیار دارد، در این سال با یک درصد افزایش از ۴,۷ درصد در سال ۱۴۰۱ به ۵,۷ درصد در سال گذشته رسیده است.